

AKTUALNO VPRAŠANJE

Novo leto je že pred durmi. Otroci vse bolj nadlegujejo svoje starše v vprašanji, kaj jim bo prinesel Dedek mrz. Tudi gospodinjje se bodo kmalu začele z vso vno pripravljati in misliti na to, kaj naj pripravijo za pod zob, da bodo otroci in mož v čim večjem zadovoljstvu preživeli noč med starim in Novim letom ter novoletne praznike.

Pri tem pa nas zaskrbljuje, kakšne bodo

zaloge in s čim bodo trgovine lahko postregle potrošnike. Znano je, da je bila zadnja leta v času pred Novim letom v trgovinah dokaj skromna izbira. Negodo-

Pred Novim letom

vanja je bilo precej in govornice, da je tako zato, ker imajo trgovci potem manj posla z inventurami, so bile bolj ali manj upravičene. Zlasti nejevoljne pa so bile

gospodinjje, ker niso mogle dobiti masla, oreh in podobnega.

Potrošniki se nadejajo, da bo temu letos konec. Pravzaprav bi moralo biti. Da so trgovine v dnevih, ko se jim obeta največji promet dobro založene, bi moral biti njihov interes in istočasno v korist našega gospodarstva nasploh. Prav gotovo pa bodo potem tudi potrošniki zadovoljni.

B. F.

AKTUALNO VPRAŠANJE



V soboto, 6. decembra, se je igralska skupina DPD »Svoboda« Kranj predstavila v Prešernovem gledališču kranjskemu občinstvu s prvo premiero letošnje gledališke sezone. V režiji Draga Fišerja so igralci naštudiral satirično komedijo ruskega dramatika Ostrovskega »GOZD«. Sceno je zasnoval akademski slikar Milan Batista. V glavni ženski vlogi Gurmiške je nastopila kot gost članica Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane Mikaela Saričeva. — Na sliki: prizor iz prvega dejanja.

GLASLO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 94 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 8. DECEMBRA 1950

10 let

Ob prvih pobudah v nekaterih kolektivih

Milijoni, o katerih ne razmišljamo

Bi dali celo plačo za avtobusni prevoz?

Dne 10. decembra letos bo poteklo deset let, odkar je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela Skupno deklaracijo o človeških pravicah.

Zmagovita revolucija je zagotovila vsem delovnim ljudem pri nas, ne glede na spol, starost, vero in raso, popolno enakopravnost. Še več, v Jugoslaviji niso uresničena samo načela klasičnih človeških pravic, marveč smo stopili še korak naprej — na pot uresničevanja političnih, socialnih, posebno pa gospodarskih pravic vsakega državljanca. Preko najrazličnejših oblik naše ljudske oblasti v samoupravnih organih in podjetjih in ustanovah, sodeluje danes na sto tisoče naših delovnih ljudi v upravljanju naše domovine. Njim ni samo formalno priznana pravica do političnih in drugih svoboščin, marveč postajajo vse bolj resnični upravljalci celotnega narodnega gospodarstva, političnega ter kulturnega, socialnega itd. življenja.

Mnogokje v svetu je položaj delovnih ljudi precej drugačen. Stremjenja vsega naprednega človeštva so sicer usmerjena k temu, da se zagotovi enakopravnost in svoboda vsem ljudem. Vendar je danes svet še razdeljen na gospodarsko razvite in nerazvite države. Kako je v takem položaju mogoče govoriti o enakopravnosti narodov in posameznikov. Prav zato je prvi pogoj za dokončno uveljavitev deklaracije o človeških pravicah, da se izbršijo razlike v gospodarskem razvoju posameznih dežel. Tak položaj, kakršen je danes, je samo izvor trenj med državami in predstavlja torej stalno nevarnost za mir v svetu.

Danes kolonializem postaja vse bolj zgodovinski pojav. So sicer še sile na svetu, ki poskušajo na nov način — preko ekonomske pomoči nerazvitem deželam — zadržati določene privilegije. So pa tudi države in državniki, ki počajo razumeti, da po starem ne gre več naprej. Mnogim narodom se odreka pravica do lastne državnosti in enakopravnosti. Ni dvoma, da je tudi to teptanje osnovnih načel, pred desetimi leti sprejete deklaracije.

V zadnjem času imamo priložnost videti teptanje osnovnih človeških svoboščin na Koroskem. Naši narodnostni manjšini se odreka pravica do pouka v materinem jeziku. Pod krinko odprave dvojezičnih šol različne šovinistične organizacije in silo prepričujejo, da bi otroci slovenskih staršev hodili v slovenske šole. Namesto, da bi etnično mešano področje predstavljalo most med dvema narodoma, se ustvarja razdor.

V prihodnje bo treba še mnogo storiti, da se bo dokončno uveljavila deklaracija o človeških pravicah. Ni pa nobenega dvoma, da se bo ta deklaracija uresničila. Družbeni procesi, ki pretresajo svet, so neizbežno usmerjeni k temu cilju. Saj je najvišji cilj človeka — kakor je dejal veliki revolucionar Karel Marx — človek sam.

»Kdo se ne bi veselil velikega napredka in udobnosti, ki jih nudimo našim delavcem z avtobusnimi prevozi. Včasih so prihajali na delo le s kolesi in vlekli in seveda toliko bolj utrujeni, izpostavljeni prehladam in podobno.«

Taka je bila ena izmed ugotovitev na nedavni seji OLO. Takoj zatem so ugotovili tudi, da delovni kolektivi plačujejo za te prevoze neverjetno velike vsote in da kaže tudi o teh stroških več razmišljati.

Največji izdatki so za avtobusne prevoze. V podjetju »Inteks« v Kranju so lani izplačali za avtobusne prevoze več kot 14 milijonov dinarjev. Tu so namreč že odšteti prispevki zainteresiranih delavcev, ki sami plačajo do 600 din. Skupaj se je lani vozilo z avtobusi 421 delavcev. Do novembra letos pa se je ta številka znova dvignila na 537 delavcev. Podjetje mora prispevati za mesečno vozovnico iz Cerklje še 3600 dinarjev, iz Brankov in iz Bašja pa 4800 din, za mesečne vozovnice delavcem iz Lahovč in Vodice po 5400 dinarjev, z Bleda 7500 dinarjev itd.

Prav podobno ali še hušje je to stanje v nekaterih drugih podjetjih. V Železarni Jesenice so se že tudi lotili tega problema. Pri zbiranju raznih podatkov so se iznenadili ob nekaterih številkah. Ugotovili so na primer, da podjetje plačuje 6000 dinarjev mesečno za prevoz z avtobusom delavcu (nekvalificiran, seveda), ki prejme ob koncu meseca le dobrih 9000 dinarjev. Torej le nekaj več kot je strošek njegovega prevoza na delo.

KDO IMA PRAVI

Toda ti izdatki so neobhodni. Kako naj bi sicer delavci prišli na delo? Končno gre za zdravje, za udobnost, za napredek, ki ga je treba pozdraviti, gre za skrb za naše delovne ljudi. Takl so glasovali in nihče jim ne more oporekati. Vendar je vprašanje, če marsikje ne odvažamo delavce prav tako imenovanim deficitarnim dejavnostim (kmetijstvo, gozdarstvo itd.). Hkrati pa so ponekod tudi pripombe, če so posamezne avtobusne proge res potrebne. Gre za prevoze z avtobusi ob samih železniških progah. Izmed štirih avtobusnih prog, ki jih imajo na Jesenicah, je v resnici neobhodna samo tista iz Begunj, kjer ni železnice.

Odprto vprašanje ostaja tudi organizacija avtobusnega prometa. Nekatera podjetja kot na primer »Iskra« in druga so si preskrbela dokajšen lastni prevozni park. — Drugod, pa tudi Železarna na Je-

senicah, dasi ima ekonomske možnosti, je vendar prepustilo prevoze transportnemu podjetju. Javlja se torej vprašanje, katera oblika je ekonomičnejša, kje so vozila najboljše izkoriščena itd. Pridobljene izkušnje bi morda kazalo izmenjati v širšem krogu in koristiti najboljše oblike.

Tudi drugih drobnih vprašanj je veliko, ki čisto delavcem niso všeč. Zakaj n. pr. prevažamo delavce z Bleda v Kranj, a hkrati iz okolice Kranja v nasprotno smer. Nekatera podjetja ne priznajo vozni do določene daljave (Inteks do 5 km), medtem ko drugi ne delajo teh razlik. Ponekod plačujejo delavcem avtobusni prevoz le v zimskem času in podobno. — Javljajo se torej nenakosti do delavcev. Na Jesenicah, kjer so zbrali dokaj obširno gradivo o prevozih nasploh, želijo, da bi na širšem posvetovanju z vsemi zainteresiranimi proizvoznimi in prevoznimi podjetji razčistili in vskladili to vprašanje.

PREVOZI ALI STANOVANJA?

Končno je urejevanje prevozov treba gledati v luči stanovanjske in komunalne gradnje v industrijskih središčih. V daljši perspektivi, ko bo vsako podjetje lahko

nudilo stanovanja in druge udobnosti svojim delavcem v neposredni bližini, bodo ti prevozi lahko zelo, zelo zmanjšani.

Hkrati pa je tudi stvar širšega nadzora nad temi izdatki. Danes, ko se to izplačuje na račun materialnih stroškov, tudi številke 10, 20 ali celo 30 milijonov izdatkov letno za te prevoze menda nikogar resno ne zaskrbljujejo. Toda če bi te stroške izplačevali iz dobička, bi se delavec (n. pr. v Inteksu) gotovo zamislil, če naj odstopi ali ne za take prevoze več kot celo svojo plačo. Povprečno je namreč v tem podjetju vsak delavec moral lani odstopiti 1,05 mesečne plače. Na Jesenicah se je javil kot interesent za neko avtobusno progto tudi privatni obrtnik. Ko so mu povedali, da stane mesečna vozovnica 7000 dinarjev, je takoj odstopil. Na isti proggi pa stalno plačuje voznico vajencu in nihče, niti vajenec sam, tega ne ceni in ne misli, koliko to stane.

Taka in podobna vprašanja se javljajo ob teh izdatkih. Res je, da rešitve ne more najti vsako podjetje ločeno in da je to vprašanje časa in razvoja. Toda marsikaj bi kazalo že danes reševati skupno in pobude na Jesenicah in v Kranju so povsem utemeljene.

K. M.



Končno je Kranj dobil primerno avtobusno postajo, katere otvoritev je bila ob Dnevu republike

Občinska konferenca LMS na Jesenicah

Gradnja kopališča

Premalo sodelovanja med delavsko in šolsko mladino - Zakaj še zmeraj 2000 mladine izven organizacije? - Kako prilagoditi oblike dela v društvih in organizacijah z željam in potrebami mladine - Moralna vzgoja - Sprejemi v ZK

O takih in drugih vprašanjih s je v soboto, 6. decembra pogovorilo 180 delegatov iz 19 osnovnih organizacij LMS jeseniške občine. Glavna poročila na konferenci niso zajela niti omenila celo kopico problemov, ki jih mladina čuti. Toda v razpravi so navzoči to popravili. Govorili in tolmáčili so razne težave in skušali najti ustrezne rešitve.

Dela na avtomobilski cesti se je udeležilo tudi 80 mladincev z jeseniške občine. Hkrati pa je mladina sodelovala na drugih akcijah okrajnega in lokalnega merila. — Pripravljena je, da se udeleži zveznih in drugih delovnih akcij tudi v prihodnjem letu. Vsi delegati so na konferenci pozdravili tudi predlog, da bodo v prihodnjem letu sodelovali pri gradnji, oz. izkopanju kopališča. Jesenice so namreč redke primer močnega delavskega središča, kjer še ni kopališča. Zato je pripravljenost mladine toliko bolj razumljiva. Zemeljska in druga dela pri tem ob-

jektu naj bi bila glavna lokalna akcija jeseniške mladine v prihodnjem letu.

O moralni vzgoji in o sodelovanju mladine v raznih organizacijah je govorilo več delegatov. Prvi govornik je omenil primer, ko so v telesnovzgojnem društvu odklonili sprejem mladincev, češ, da zaradi slabih moralnih kvalifikacij ne sodi v njihove vrste. Tak mladinec je bil potem popolnoma prepuščen cesti in slabim vplivom.

Mladina premalo sodeluje v raznih organizacijah in društvih. Mladinci so samokritično priznali slabost, da v vrstah 4000 mladine ne uspejo postaviti mladinskega pevskega zbora. Tudi v drugih kulturnih dejavnostih je občutno premalo mladine. Za redni obisk gledališča se je javilo premalo mladine, čeprav je na primer abonma za 8 predstav le 280 dinarjev (dobro liter vina!). Vse preveč mladine pa je v gostiščih in drugih lokalih. Na konferenci so pozdravili iniciativo TVD Partizan, ki s plesnimi vajami pridobil veliko mladine. Toda točenje alkoholnih pijač ob teh vajah kvarji osnovni namen mladinske dejavnosti.

Med delavsko in dijaško mladino ni zadostnega sodelovanja. Delajo se razlike med temi organizacijami, kar slabi skupno moč in uspehe. Dijaška mladina je na primer začela izdajati svoje glasilo »Plamen«. To moramo pozdraviti. Toda želja na konferenci je bila, naj bi ta list postal glasilo vse mladine in ne le ožjega kroga iz gimnazije.

Nekateri so govorili tudi o sprejemanju mladine v vrste ZK. Napačno je, da tisti mladinci, ki so sprejeti v ZK, prenehajo delati v vrstah LMS. Hkrati pa so na konferenci omenjali, da se osnovne organizacije ZK ponekje obotavljajo sprejemati mladino v njihove vrste. Prebrali so 14 imen mladincev in mladink z Javornika, ki so zelo pridni v raznih društvih in organizacijah. Zato so mladinci z navdušenjem ugotovili, da takšni zaslužijo, da jih sprejemejo v vrste Zveze komunistov.

Prav tako so na konferenci govorili o potrebi večjega sodelovanja med bodočim občinskim vodstvom in osnovnimi organizacijami, o sodelovanju kmečke mladine v zadržnih svetih in podobno.

K. M.

PABERKI PO SVETU

COKOLADA »FARUK«

Tovarna bonbonov in čokolade v italijanskem mestu Malzu je že 1956. leta poslala na tržišča novo vrsto čokolade in jo imenovala »Faruk«.

Nekdanji egiptovski kralj Faruk, ki živi v Italiji, je zaradi tega vložil tožbo na sodišče. Le-to je na prvi instanci odločilo, da tovarna ne sme več proizvajati te čokolade, ker s tem žali »njegovo veličanstvo kralja Faruka«. In čokolade res ni bilo več na trgu. Toda tovarna se s to odločitvijo ni mogla pomiriti in se je pritožila. Prav te dni pa je sodišče izdalo dokončno sodbo:

Faruk, nekdanji egiptovski kralj nima pravico brniti uporabo svojega imena za reklamo čokolade. Faruk je ime, ki ni lastno le njemu in prav zaradi tega tovarni ne sme brniti tega imena. Sodniške stroške mora torej plačati Faruk.

Čokolado »Faruk« lahko odslej po mili volji proizvajajo in prodajajo.

RAZLIKA

William Forester, obalni čuvaj, je rešil žensko, ki se je utapljala s svojim psom.

Britansko »Združenje za zaščito ljudskih življenj« je nagradilo Foresterja s 2.000 dinarji, »Združenje za zaščito živali« pa z 9.000 dinarji!

SIN TURŠKEGA SULTANA

Casopisne agencije iz Montreuxa v Švici poročajo, da je ujet človek, ki je več mesecev živel v komfortnem hotelu in so ga šele pri odhodu odkrili, da je goljuf. Pri mnogih se je zadržal in ko je zapustil hotel, ne da bi plačal katerikoli račun, so ga ujeli. Če ne bi tako naredil, bi morda še naprej lahko varal. Njegov trik je bil dokaj preprost — predstavil se je za sina turškega sultana.

Nikomur ni padlo na pamet, da Turčija že zdavnaj nima več sultanov.

ODBIT AZIL

Ameriški študent Stuard Kellogg je zaprosil v Zapadni Nemčiji politični azil, vendar ga ni dobil. Odgovor: ni politično preganjan v ZDA.

Dejstvo, da je zaljubljen v neko Nemko, niso hoteli upoštevati.

KONZERVATIVNO

Londonski časopis so zadnje dni priobčili: Novi arhivar mesta Canterburyja je sprejel poslanika njegovega veličanstva, ki mu je izplačal 13 funtov in 6 šilingov, kolikor mora vsak kralj Velike Britanije letno plačati mestu za zločin, ki ga je naredil kralj že leta 1171, ko je ubil mestnega načelnika Becketta.

POKLON FRANCIJI

Mabel Brookes iz Melbourne v Avstraliji je kupila na Sv. Heleni hišo, v kateri je preživel Napoleon svoje zadnje dni. Hišo je kupila z namenom, da jo pokloni Franciji. Francoska vlada je poklon sprejela. Toda otok Sv. Helene je še naprej, razumljivo, britanski.

PRINCESA MED MALIMI OGLASI

V nekem velikem angleškem listu je bil priobčen mali oglas sledeče vsebine:

»Princesa znane evropske kraljevske rodbine, zelo prikupna, bogata, stara 25 let, želi prijateljstvo s človekom izrazite individualnosti, ni potrebno da je plemič, zato pa mora biti mlajši od 50 let.«

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR / DIREKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 397 — UPRAVA ST. 475 — TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV



Se nadalje lepo vreme, vendar pa je proti koncu tedna pričakovati pogostih padavin.

obrazi in pojavi

HUDE SANJE

Da se vam najprej predstavim: Pepe Pepel mi je ime. Poklic: javni delavec. Predsednik izobraževalne sekcije kulturno-prosvetnega društva, član upravnega odbora kmetijske zadruge, odbornik Rdečega križa in gasilskega društva, predsednik mladinske organizacije, odbornik občinskega ljudskega odbora. Dragi moji, to pa še niso vse funkcije, kolikor so mi jih naprtli. Vseh se zdaj ne morem spomniti. Spomnim se samo tega, da predsedim vsak dan domala 24 ur samo na sejah, sestankih, zasedanjih in posvetovanjih.

Pa so me ondan pestile takele sanje... »Dragi Pepe, popoldne so ti prinesli štiri vabila« mi je rekla žena.

»Mejduš, spet bomo sejali do polnočite! Pogledam vabila.«

● Seja: kulturno-prosvetnega društva. Pomenili se bomo o veselici. Bodite točni! Seja je ob 17.30 v dvorani zadrúžnega doma. Strogo obvezno.

● Vabilo na predavanje Kmetijstvo na Danskem. Predaval bo ing. Blaž Krompirjevec, ob 17. uri v dvorani zadrúžnega doma. Vljudno vabileni.

● Rdeči križ. Predavanje o negi dojenčka. Spet v dvorani zadrúžnega doma ob 18.30 uri. Kot odbornika Vas vljudno vabimo.

● Zbor volivcev v dvorani Doma kulture, ob 19. uri. Zelo važno! Na dnevnem redu komunalni problemi. Prosimo za točno udeležbo!

Saj to ni mogoče! Štirje nujni, zanimivi in »strogo obvezni« sestanki v enem dnevu, skoraj ob isti uri in v isti dvorani. Saj to je podobno graditvi Babilonskega stolpa.

Rdeči križ, kmetijska zadruga, veselica, komunalni problemi... Posipanje cest je pomankljivo. In kanalizacija v naši vasi. Dojenček je nežno bitje, ki mu je treba posvetiti vso skrb. Tovariši, veselica bo v... Na Danskem kmetje ne poznajo prostega časa, delajo kot ura... To je sramota, toliko blata. Občinski odborniki, kaj delate? Prihodnje se bomo seznanile s higieno žene...

Dojenček, kmetijstvo, ceste, veselica... Dojenček na Danskem je na veselici mešal blato na cesti brez kanalizacije...

Zbudil sem se ves oznojen, utrujen, noge so mi bile težke kot svinec.

»Kaj pa je toleže?«
»Skoraj bi me zadela kap.«
Vabilo za predavanje o kmetijstvu, sestaneke za veselico, zbor volivcev, predavanje o negi dojenčka... Saj o tem sem sanjal.

Štirje beli listki so z mize grozeče bu-

LJUDJE IN DOGODKI

BERLINSKI VOZEL

Okoli Berlina se čedalje bolj za-pleta.

Berlin je bil že od nekdaj sila občutljivo področje, pravi barometer za vsako spremembo v blokovskih odnosih. To je tudi povsem razumljivo, saj je sedanjí razdeljeni Berlin predvsem politični problem, ki je neločljivo povezan s celotnim neresenim nemškimi vprašanjem. Vsakomur, ki zasleduje današnji razvoj sveta, pa je nedvomno jasno, da je nemško vprašanje posledica razdelitve sveta v dva nasprotna bloka in da zanj ni rešitve, dokler se ne staja led medsebojnega nezaupanja, dokler se ne najde učinkovito zdravilo za malone kronično blokovsko bolezen.

Zato je tudi povsem jasno, da je moč najti rešitev za trenutno perečo vprašanje Berlina samo v sklopu celotnega nemškega vprašanja, ki pa je spet odvisen od reševanja vsega spleta blokovskih nasprotij. Pri tem pa je treba začeti od realnega dejstva, da danes obstajata dve nemški državi, dve različni državi z dvema raz-

nolikima sistemoma političnega, gospodarskega in družbenega življenja.

Če danes Sovjetska zveza poteza vprašanje Berlina, potem gre seveda za več kot samo za razdeljeno bivšo prestolnico Nemčije. V ozadju je celotno vprašanje razdeljene Nemčije. Še več, v današnjem zapletu blokovskih računov, je težko osamiti določeno vprašanje in ga izvzeti iz sklopa vseh neresenih mednarodnih vprašanj. Zato gre tudi v primeru Berlina samo za določeno igro, za poseben premik v obsežni leti med Vzhodom in Zahodom.

Sovjetska zveza je sprožila berlinsko »krizo« s svojim predlogom, naj bi vzhodni del mesta izročili in upravljanje Vrhodni Nemčiji, zahodni del pa naj bi razglasili kot svobodno mesto. S tem je zalučala izvalno rokavico Zahodu, ki jo je vznemirjeno, toda nemudoma sprejel in se z vso močjo vrgel v posvetovanja med svojimi članci, da bi skupaj formulirali odgovor Moskvi. Za zdaj ni pričakovati, da bi Zahod privolil v sovjetske pred-

loge, saj bi pri tem bržkone preveč zgubil v svojem blokovskem »spreslitju«.

Pravzaprav je v vsej »berlinski zadevi« morda še najbolj žalostna naslednja ugotovitev. Sovjetska pobuda, če jo vzamemo brez njenih morebitnih političnih taktično-strateških nagibov, je nedvomno pozitivna, saj predvideva prenehanje razdelitve Berlina, stanja, ki je bilo kot posledica poraza hitlerjevske Nemčije opravičljivo, danes pa postaja že nenormalno. Vendar pa je ta koristna pobuda vzlic svoji umestnosti žal danes še vedno samo posevek v razorano njivo blokovskih nasprotij in zato vsaj trenutno še ne more obroditi plodnejših sadov. Bilo pa bi prav, če bi obe strani, tako Vzhod kot Zahod, končno le sedli za mizo in sporazumno našli rešitev za berlinski voz, morda tudi za nemško vprašanje in še za marsikateri neresen toda perečo mednarodni problem.

Čas je že zdavnaj zato, manjka le še dobršna mera dobre volje.

MARTIN TOMAŽIČ

v nedeljo smo zabeležili

»NIKO«
IMA DOBRO SINDIKALNO ORGANIZACIJO

Železniki, 6. decembra

Danes zvečer je bil v dvorani TVD Partizan v Železnikih redni letni občni zbor sindikalne podružnice tovarne »NIKO« Železniki, ki se ga je udeležilo 397 članov ali 90 odstotkov vsega članstva. Udeležili pa so se ga tudi sekretar Okrajnega komiteja ZK Franc Popit, predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Andrej Verbič, zastopniki občinskih organizacij iz Železnikov in drugi. Iz poročil in razprave je bilo ugotovljeno, da je bila sindikalna organizacija podjetja »NIKO« v preteklem letu dokaj delovna. Mimo razprav o stanju v podjetju, o problemih sindikalne organizacije, je bilo precej govora tudi o zaključkih seje predsedstva Republiškega odbora sindikatov, govorili pa so tudi o povezavi in odnosih s komunjo, o medsebojnih odnosih v podjetju, o nagrajevanju, o izboljšanju življenjskega standarda in pogojih njihovih delavcev, o nadziranju in zaposlovanju delovne sile, o delu po učinku, nameštanju kadra, delitvi dohodka in drugem.

—an

PO STEZAH PARTIZANSKE JELOVICE

Dražgoše, 7. decembra

Danes popoldan je imela osnovna organizacija ZB Dražgoše svoj redni letni občni zbor, ki je bil dokaj dobro obiskan in na katerem so pregledali dosedanje delo, izvolili novo vodstvo in napravili načrt dela za bodočo. Največ govora je bilo o postavitvi spomenika padlim borcem in o pripravah

—an

za veliko proslavo v Dražgošah, ki bo ob občinskem prazniku.

Organizacija ZB Dražgoše je nameravala postaviti na pokopališču v Dražgošah spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja. Na zboru pa je zastopnik občinskega odbora ZB Železniki zjavil, da nima pomena postavljanje takega spomenika, ker to namerava Republiški odbor ZB Slovenije postaviti večji in veličastnejši spomenik vsem žrtvam in borcem padlim v Dražgoški bitki januarja leta 1942. Zato bodo domačini ob obletnici dražgoške bitke odkrili le spominsko ploščo. Šola v Dražgošah pa je že tako dostojen spomenik padlemu narodnemu heroju Stanetu Zagarju.

Glede praznovanja občinskega praznika Železniki so sklenili, da ga bodo praznovali ves teden v začetku januarja z različni kulturnimi in športnimi prireditvami, za zaključek praznovanja pa bo v Dražgošah tudi letos tradicionalna prireditev »Po stezah partizanske Jelovice«.

—an

V KAMNIKU BODO VOLILI ODBORE SZDL

Kamnik, 7. decembra

Občni zbor mestnega odbora SZDL v Kamniku je bil v petek zvečer v dvorani ObLO. Mestni odbor šteje 2600 članov, ki so razdeljeni na 7 krajevnih odborov. Po referatu sekretarja o delu v preteklem letu, je bila živahna razprava. Zborovalci so predlagali, naj se obnovijo sestanki in predavanje v okviru pododborov. Kritizirali so neaktivnost potrošniških svetov, ki so bili sicer izvoljeni, pa se nikdar niso sestali. Zlasti obširno so razpravljali o bližnjih

—an

volitvah v odbore SZDL, ki bodo v Kamniku 13. in 14. decembra. — Vsak izmed 7 pododborov bo imel svoje volišče. Največji je pododbor Jeranovo—Mekinjce, ki bo izvolil pet članov mestnega odbora in 12 delegatov za občinsko skupščino. Pri izbiri kandidatov so bili zborovalci mnenja, da je treba postaviti aktivne in vestne kandidate, ki še niso preobremenjeni z delom v drugih organizacijah in društvih.

—an

SPET NOV LOKAL V KRANJU

Kranj, 7. decembra.

Včeraj dopoldne ob 10. uri je Trgovsko podjetje »Gorenjka« odprlo v Prešernovi ulici dva nova lokala. V enem je prodajalna čevljev, v drugem pa trgovina drobne materiala za čevljarstvo potrebščine.

Svečane otvoritve se je udeležil tudi predsednik Občinskega ljudskega odbora Kranj Franc Puhar. Direktor Trgovskega podjetja »Gorenjka« je gostom razkazal nove lokale in jih seznanil z nekaterimi podatki o njihovem podjetju. Ureditev nove trgovine je veljala okoli 3 milijone dinarjev, od tega so polovico prispevali sami, milijon in pol pa so dobili posojila. Arhitektonsko je lokala opremil ing. arh. Sorli.

Trgovsko podjetje »Gorenjka« je bilo ustanovljeno 1. junija letos iz prejšnje Obrtno - nabavno - prodajne zadruge.

—an

V PREDOSLJAH KULTURNA DEJAVNOST OŽIVELA

Predoslje, 7. decembra

Danes popoldne je KUD »Gorenjca« v Predosljah že tretjič uprizorilo dramo v petih dejanjih »Živ pokopans«. Privklat so se s to dramo predstavili ob Dnevu republike, ko so otvorili tudi novozgrajeno prosvetno poslopje. Ob prvi predstavi in ob drugi preteklo nedeljo, so domačini in okoličani napolnili dvorano. Kljub temu pa je bila danes dvorana spet polna, igralska družina pa je bila nagrajena z dolgotrajnim aplavzom.

—an

PRVENSTVO GORENJSKE V NAMIZNEM TENISU

Kranj, 7. decembra

Danes je bilo v Kranju prvenstvo Gorenjske v namiznem tenisu, ki se ga je udeležilo preko 50 tekmovalcev iz Kranja, Strazliča, Jesenice, Skofje Loke, Dupelj in Golnika. — Največ uspeha so imeli igralci Triglava, ki so osvojili kar 7 prvih mest. Naslovu prvaka Kranja je Teran dodal še naslov gorenjskega prvaka, pri članicah pa je bila prva Plutova, medtem ko je največ prvih mest osvojil Tomc.

Rezultati — člani A - polfinale: Teran (T) : Svojišak (Sk.L.) 3:0, Tomc (T) : Štrumbelj (J) 3:0; finale: Teran : Tomc 3:0; člani B — finale: Svojišak : Petrovič (T) 2:0; mladinci: Tomc : Todorovič (T) 2:0; pionirji: Frelih II (M) : Kavčič (J) 2:0; članice: I. Plut (T), 2. Knap (T), 3. Lampret (T); mladinke — finale: Knap : Lampret 2:1; pionirke: I. Humar (T); moški pari: Teran—Tomc : Štrumbelj—Jeran (J) 2:0; mladinski pari: Tomc—Todorovič : Frelih I—Frelih II 2:1.

—an

L. S.

naša kronika

PRIPRAVE NA KRAJEVNI PRAZNIK

Na Dovjem in v Mojstrani vsako leto slovesno počastijo 16. december. Tega dne leta 1941 so se namreč prebivalci obeh vasi z orožjem v roki uprli okupatorju, ki se je zato kruto maščeval. Tudi letos so se že sestali predstavniki množičnih organizacij in se na petkovem posvetu dogovorili o deležu posamezne organizacije v pripravah na to pomembno obletnico.

MLADINSKI SEMINAR V BOHINJU

V Bohinju se je pred dnevi pričel v izobraževalnem centru CK ljudske mladine Slovenije politični seminar za predsednike in sekretarje tovarniških komitejev iz vse Slovenije. — Skupno poslušala predavanja 60 mladincev in mladink. Prvo predavanje je imel član Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS tov. Tone Bole o perspektivnem načrtu razvoja Jugoslavije.

ZVEZNI POSLANEC JANEZ STANOVNIK JE GOVORIL V KAMNIKU

Zv. poslanec kamniškega okoliša Janez Stanovnik je imel v četrtek v Kamniku v veliki dvorani doma zanimivo predavanje o »Ekonomskega odnosih v zunanji politiki«. Predavanje je bilo dobro obiskano, poslušalci pa so z velikim zanimanjem spremljali izvajanja govornika in živahno sodelovali v razpravi. Takih predavanj bi si želeli še več.

SEMINAR ZAKLJUČEN

V sredo, 3. decembra je bil v mladinski sobi na STTS končan mladinski seminar, ki ga je priredila Šolska komisija pri občinskem in okrajnem komiteju Kranj. Naloga seminarja je bila seznaniti mladinske voditelje osnovnih mladinskih organizacij s šolsko reformo, našim gospodarstvom in zunanjo politiko. Med drugim so udeleženci pisali seminarske naloge, v katerih so predvsem kritično premostrili uvajanje šolske reforme v njihove šole. Vsi udeleženci, ki jih je 28, bodo prejeli potrdilo o določenih političnih izobrazbi.

JESENIŠKI IZOBRAŽEVALNI CENTER ZAČEL Z DELOM

Izobraževalni center, ki deluje na Jesenicah v sklopu občinskega Sveta Svobod in prosvetnih društev, je že pričel z rednim delom. Razen administrativnega tečaja delujejo še jezikovni in strokovni tečaji ter predavanja za odrasle. Prvo predavanje je metalni higien je bilo v četrtek, 4. decembra zvečer v Delavskem domu. Govoril je tov. Andrej Dolinar in vzbudil pri poslušalcih izredno zanimanje. — Predavanja v okviru šole za starše in ostala predavanja se bodo vrstila poslej vsak teden.

NA DOVJEM PRVO PREDAVANJE

Izobraževalni svet pri Svetu Svobod in prosvetnih društev občine Jesenice je za letošnje sezone poleg serije predavanj v šoli za starše pripravil še obsežen cikel poljudnoznanstvenih predavanj, ki so namenjena izobraževanju odraslih. Svet je poskrbel za predavatelje, ki bodo obšli vse kraje v občini. Za predavanja so razpisali abonma.

Na Dovjem je bilo prvo izmed predavanj v četrtek, 4. decembra. Predaval je nadvse zanimivo prof. Kambič, ki je svoje besede ilustriral z lepimi diapozitivi, s katerimi je pokazal zanimivosti in umetnine italijanskih mest. Ker prebivalci predavatelja že poznajo, so dvorano popolnoma napolnili. —zk

KLUBA GOSPODARSTVENSKO

Obveščamo vse člane Kluba gospodarstvenikov, da bo v sredo dne 10. decembra 1958 ob 16.30 uri v klubskih prostorih Kranj, Prešernova ulica 11/I predavanje:

STUDIJSKI DELA — BTE, BIT
Predaval bo tovariš SMITEK ing. Franc iz tovarne »Plamen« Kropa, ki se je mudil zaradi proučevanja teh vprašanj na specializaciji v Franciji.

Vabimo vse zainteresirane, da se udeležijo predavanja.

UPRAVA KLUBA

KANGLICA PRI KANGLICI S KROŽNO PEČJO V ČEŠNJEVKU

od 1,4 na 4,4 milijonov opek letno

Za današnje razmere prav gotovo nevsakdanja slika. Toda v Gornjesavski dolini težko, če je še kdo, ki se spotačne ob te kanglice, ki vsak dan stoje pred železniško postajo v Podkorenu. Končno, saj so kanglice nedolžne. Morda tudi železničarjev ne gre obsojati, ker izkoristijo brezplačen prevoz na železnici in tvorijo vsak dan kanglice s Hrušice v Podkorenu, z mlekom napolnjene pa v obratni smeri. Ta prizor prej ko slej lahko opozarja le na to, da preskrba z mlekom v Gornjesavski dolini še ni takšna kot bi morala biti, čeprav je mleka v izobilju.

F. B.



S tako zmogljivostjo bodo začeli v Češnjevku delati opeko že spomladi. Tamkajšnja opekarna je namreč zelo zastarela. Letno je izdelala le kakih 1.400.000 opek, v večini navadne zidake. Potreba po gradbenem materialu pa je vedno večja. Opeko odvažajo še dobesedno vročo iz peči.

Zato je opekarna Češnjevk že pred časom predložila v potrditev investicijski program za rekonstrukcijo opekarnice, ki ga je Svet za industrijo in obrt pri OLO pred dnevi tudi odobril. Gre za dopolnitev mehanizacije za umetno sušilnico in veliko krožno peč, s katero bodo veliko povečali proizvodnjo. Skupno bodo povečali proizvodnjo od dosedanjih 1 milijon

400.000 kosov na 4.400.000 kosov opeke letno. Hkrati bo pomembna tudi kvaliteta sprememba, kajti v novo preurejeni opekarni ne bodo več delali samo navadne zidake kot doslej, marveč kvalitetnejše izdelke kot na primer voltake, stropnjake in druge tanstenske izdelke.

Preureditev opekarnice v Češnjevku je v teku že nekaj let. Skupni investicijski stroški z lastnimi sredstvi vred znašajo nad 51 milijonov dinarjev.

Svet za industrijo in obrt je imel v pretresu tudi adaptacijo obratnega poslojja »Mizare« v Gorenji vasi. Toda predlog je bil zavrnjen. Mimo tega obrata je napeljan daljnovod z visoko napetostjo. Razen

tega pa gradijo tam še nov daljnovod za vasi Poljane, Gorenja vas in okoliška naselja. Ker gradnja novega prizidka pri podjetju »Mizare« ni vskladna z gradnjo daljnovoda, so zaradi tehnično-var-

nostnih predpisov odložili rekonstrukcijo podjetja »Mizare«.

Na isti seji so tudi govorili o poslovanju Sveta za industrijo in obrt ter potrdili nov statut Obrtne zbornice za okraj Kranj. K. M.

Izboljšati življenjske pogoje delavcem

zahteva na sindikalnem občnem zboru v tovarni Veriga

Nedavno je bil v Tovarni veriga v Lescah redni občni zbor sindikalne podružnice. Od 119 izvođenih delegatov jih je bilo navzočih 96. Zbora se je udeležil tudi predstavnik Republiškega odbora sindikata kovinarjev, predstavnik okrajnega SS, občinskega SS in zastopniki nekaterih sosednjih podružnic, kot tudi predsednik ObLO Radovljica.

Predsednik sindikalne podružnice Bulut Niko je v poročilu skrbno in kritično ocenil delo te organizacije. Med bodočimi nalogami, ki so bile sprejete na občnem zboru je v prvi vrsti poudarjeno, da je treba posvetiti več pozornosti odruženemu standardu delavcev. Pri tem je bilo rečeno, da je treba več sredstev in naporov za gradnjo stanovanj, za ureditev otroškega vrta, klavnice in mesarije, pekarnice itd. Podjetje Veriga je v ta

namen pripravljeno precej prispevati. Prav tako nameravajo posvečiti več skrbi povečanju produktivnosti dela in odkrivanju novih rezerv, ki vsekakor obstajajo. Hkrati so sklenili utrditi delavsko samoupravljanje in člane teh organov čim bolj zainteresirati za boljše gospodarjenje podjetja.

V podjetju nameravajo ustanoviti tudi kadrovske oddelke, ki naj bi prvenstveno vodili izobraževanje vodilnega kadra ter hkrati nudili možnost pridobivanja strokovnih kvalifikacij delavcem. Na zboru so prav tako govorili o drugih gospodarskih aktualnih problemih, ki jih bodo skušali postopoma odpraviti in tako povečati skupni uspeh podjetja, ter vzporedno izboljšati življenjske in delovne pogoje delavcem in uslužbencem podjetja.

Z. J.

NA DNEVNEM REDU V KOMUNAH ZDRAVSTVO

Na Jesenicah so skratka vsi zdravstveni prostori raztreseni v neprimernih in majhnih prostorih privatnikov. Predsednik ObLO Jesenice, Franc Treven, je dejal:

»Ne bom pretiral, če rečem, da je zdravstvena služba na Jesenicah slabše razvita, kot v večini komun kranjskega okraja. Prav zaradi tega smo v našem petletnem perspektivnem planu predvideli, da je na Jesenicah potrebna gradnja zdravstvenega doma. Že sedaj pa se pojavlja vprašanje, kako zagotoviti sredstva za to gradnjo. Idejni osnutek za gradnjo prve etape (gradnja zdravstvenega doma

je predvidena v treh etapah) že imamo, čakamo le še na odobritev revizijske komisije. Vprašanje pa je, kje zagotoviti sredstva. Doslej za zdravstveni dom nimamo še niti dinarja. Za prvi del gradnje bi potrebovali okoli 60 milijonov dinarjev. Z dograditvijo zdravstvenega doma v prvi etapi bi dobili ustrezne prostore, v katerih bi se lahko zbrala vsa sedanja raztresena zdravstvena služba na Jesenicah. V ostalih dveh etapah pa bi dogradili še prostor za tiste zdravstvene ustanove, ki jih doslej na Jesenicah nimamo, potrebe pa jih že dlje narekujejo.

Ker gre v tem primeru skoraj izključno



za zdravstveno službo, ki jo potrebujejo delavci in njihovi otroci, zaposleni v jeseniških podjetjih, bodo morala prav podjetja v večini zagotoviti sredstva za gradnjo zdravstvenega doma. Če samoupravni organi v podjetjih ne bodo hitro ukrepali, zdravstvena služba na Jesenicah sploh ne bo mogla kmalu več opravljati tistih nalog, za katere je poklicana.«

B. F.

S seje sveta za šolstvo OLO Kranj

Za reformirano šolo

Zavod za prosvetno-pedagoško službo bo začel poslovati z novim letom - Več skrbi za politično in strokovno izobraževanje mlajšega prosvetnega kadra - Problemi in težave v vzgojnih domovih

Svet za šolstvo OLO Kranj je na zadnji seji dne 27. novembra razpravljal o ustanovitvi okrajnega zavoda za prosvetno-pedagoško službo in o nekaterih problemih v vzgojnih domovih.

Zavod za prosvetno-pedagoško službo, ki bo ustanovljen na seji Okrajnega ljudskega odbora Kranj dne 23. decembra in bo začel de-

loovati z novim letom, bo v bistvu le preimenovanje dosedanje inšpektorje službe. Imel bo tri stalno zaposlene uslužbenke, in sicer direktorja, sekretarja (oba morata biti prosvetna delavca) in administratorja, razen tega pa še 22 stalnih honorarnih sodelavcev in 26 občasni prosvetno-pedagoških svetovalcev. Od stalnih sodelavcev

zavoda jih bo 11 za osnovne in 2 za strokovne šole, po eden pa za gimnazije, predšolske ustanove, posebne šole, za izobraževanje odraslih, za vzgojne domove, za tehnično, telesno in likovno vzgojo in en šolski psiholog. Občasni svetovalci bodo zlasti mlajši ljudje — učitelji in profesorji, ki se bodo še strokovno izpopolnjevali in počasi vstopali v prosvetno-pedagoško službo.

Z ustanovitvijo zavoda za prosvetno-pedagoško službo je storjen prvi korak, da bi se tudi delo inšpektorjev prilagodilo načelom šolske reforme. Ker pa smo tu še brez izkušenj, je težko reči, kakšna bo prava in dokončna oblika tega dela.

Naloge zavoda so prikazane že v novem zakonu o šolstvu. Sodelavci naj bi vsaj dvakrat na leto obiskali vse šole v okraju, tiste, ki so problematične, pa tudi večkrat. Vso pozornost je zdaj treba posvetiti zlasti izobraževanju mlajšega prosvetnega kadra z različnimi seminarji. Pri izbiri svetovalcev zavoda bo treba gledati bolj na kvaliteto njihovega dela kot pa na teritorialno razdelitev. Manjka zlasti inšpektorjev za tehnično, telesno in likovno vzgojo in šolskih psihologov.

Na seji so govorili tudi o politični in strokovni razgledanosti mlajših prosvetnih delavcev, ki še zdaleka ni zadovoljiva. S staro miselnostjo kadra šole ne bo mogoče reformirati, to je jasno. Po šolah posvečajo premalo skrbi politični vzgoji, zato mladi čisto zaidejo v stare kolesnice. Vzporedno s politično pa je treba skrbeti tudi za strokovno razgledanost, sicer bomo prihajali iz skrajnosti v skrajnost, kar ni priporočljivo.

Svet za šolstvo je razpravljal tudi o nekaterih manjših in pred-

logih v zvezi z vzgojnimi domovi, ki so jih sprejeli na posvetovanju upravnikov vzgojnih domov in internatov. Na primer: 10% prispevek, ki ga domovi plačujejo kot stanovanjski prispevek, naj bi dom tudi sam izkoriščal; v šolski odbor šole, v kateri so učenci iz vzgojnih domov, naj bi volili tudi enega člana vzgojnega kolektiva doma; pri sestavi predračunov za vzgojne domove naj bi obvezno sodelovali prosvetni organi ozir. upravni zavodov; v večji meri je treba skrbeti za štipendiranje vzgojiteljev v domovih, ker le-teh povsod manjka. 3-ler

Na Bledu gradijo novo zobno ambulanto

Z ustanovitvijo Zdravstvenega doma na Bledu leta 1955 se je zdravstvena služba v blejski občini močno razširila, saj so bile od tega leta dalje ustanovljene pri Zdravstvenem domu posvetovalnice, dispanzerji, laboratorij, röntgen, zobna ambulanta itd. Zaradi tega je bilo vseskozi in je še danes občutno pomanjkanje prostorov za zdravstveno službo, kajti prostori v Zdravstvenem domu so premajhni, posebno še zaradi nove organizacije zdravstvene službe.

Uprava Zdravstvenega doma se je zdaj odločila zgraditi novo zobno ambulanto. Priprave že dalj časa potekajo, pred nedavnim pa so pričeli tudi z gradnjo. Denar za to bosta dala Okrajni zavod za socialno zavarovanje in Občinski ljudski odbor Bled.

S to novo pridobitvijo bo problem za splošno zdravstveno službo rešen. -jb

Naročniki „GLASU GORENJSKE“ ste v teh dneh že prav gotovo prejeli obvestila o vplačilu naročin za prvo polletje v prihodnjem letu. Z vplačilom ne odlašajte. S tem boste prihranili nam, pa tudi sebi razne nevšečnosti. Če seveda ne gre drugače, lahko vplačujete naročnino tudi v mesečnih obrokih. Vsekakor pa je za vas koristnejše, da vplačate vsaj polletno naročnino na „GLAS GORENJSKE“, ker se boste le potem lahko udeležili velikega nagradnega žrebanja, ki ga pripravljamo v pričetku prihodnjega leta. Obvestili smo vas že, da bosta med nagradami tudi moško in žensko kolo. Kakšno presenečenje v obliki nagrad še pripravljamo, naj ostane za danes v tajnosti. V prihodnji številki pa vas bomo že spet s katero razveselili.

Naročnike „GLASA GORENJSKE“ opozarjamo tudi na to, da so neugodno zavarovani, če imajo vplačano vsaj mesečno naročnino in da imajo potem tudi pri malih oglasih 50% popust.

Uprava

AMONITRAT IZ PANČEVA

Letos 1. aprila so pričeli dela za zidavo nove tovarne dušikovih gnojil v neposredni bližini Pančeva. Ta velikan, ki naj bi bil po prvotnih načrtih dograjen do konca leta 1961, bo daljal 370.000 ton apnenega amonitrata, to se pravi, tretjino dušikovih gnojil, kolikor jih potrebuje naše kmetijstvo. Letos bodo zgradili predvsem prekop, ki bo povezal tovarno z Donavo in nekaj zgradb, ki bodo za osrednjo halo sestavljale enoten objekt.

Po programu naj bi letos investirali 2,6 milijarde dinarjev. Od tega naj bi porabili 2,1 milijarde za zidavo objektov, za kopanje prekopa pa 500 milijonov dinarjev.

Danes, skoraj osem mesecev po začetku del, je že sezidanih 10 velikih zgradb, ki bodo spadale k novi tovarni dušikovih gnojil, zgradili so že progno od Pančeva do tovarne ter moderno tlakovano cesto, razen tega pa so tudi izkopali prekop do Donave. Vse to je že več kot tretjina del, ki jih morajo opraviti.

V sedmih mesecih se je dolga struga prekopa zajedla od tovarne do varovalnega nasipa ob Donavi. Sredi prihodnjega leta bo prekop segel v Donavo. Tedaj bo dolg 1800 in širok 70 metrov.

Ko bo prekop dokončan, bo zraslo ob donavskem bregu novo pristanišče, ki bo imelo 340 metrov dolgo pristajališče. Prekop pa ne bo samo izboljšal prometa in pocenil prevoza. Za tovarno ima še veliko večji pomen. Ob prekopolu bodo namreč postavili posebne črpalke, ki bodo iz prekopa sesale vodo in jo poganjale v tovarno. Brez nje namreč ni mogoča proizvodnja dušikovih gnojil.



ISKRA

Tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov

KRANJ

sprejmemo:

INŽEN'RJA ali STAREJŠEGA TEHNIKA z znanjem angleščine, francoščine in nemščine kot vodja odseka za dokumentacijo.

INŽENIRJA KEMIJE za organski laboratorij začetnika ali s prakso na področju umetnih mas in lakov. TEHNIKA-KEMIKA za organski laboratorij s prakso (lahko tudi začetnik) s področja umetnih mas in lakov.

TEHNIKA-METALURGA z lvarsko prakso ali začetnika.

TEHNIKA-KEMIKA za korozijski laboratorij — začetnika ali s prakso na korozijskem področju.

RACUNOVODJO za restavracijo »iskra« s 5 letno prakso v gostinski stroki.

UPRAVNIKA RESTAVRACIJE »iskra« z ekonomsko srednjo šolo ali najmanj 3 letno prakso na vodilnih položajih v gostinstvu.

Pismene ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve in strokovne izobrazbe pošljite na navedeni naslov ali se zglasite osebno v personalnem oddelku tovarne. Nastop službe je zaželen takoj po dogovoru.

Plevel med zidaki

Kazen zaradi divje gradnje: 91.500 dinarjev in 15 dni zapora —
Privatnikom predpisi še vedno trn v peti — Gradbeni organi prepočasni

Beseda „gradimo“ je pri nekaterih povsem zgubila svoj pravi pomen. Prešla je v nov pojem — „divje gradimo“. Torej gradnja za vsako ceno — z ali brez gradbenega dovoljenja. Sodniki za prekrške imajo obilico dela. Novi objekti rastejo, čeprav na načrt še ni pritisnila svojega pečata revizijska komisija; dvigajo se, četudi načrta sploh ni; čez noč zrastejo kot goba tam, kjer sploh ni zazidalnega okolišja; stroški za izdelavo urbanističnih in regulacijskih načrtov so bili precejšnji, žal pa teh načrtov ne izvajamo dosledno.

Zamišljajmo si, da smo ustanovili novo podjetje. Proizvajali bomo ure. Zaposlenih imamo nekaj urarjev, mehanikov, ključavničarjev in ljudi drugih poklicev. Z vso vnaemo smo začeli »graditi velikane«, ki nam kujejo čas. Nekaj nas dela posamezne dele, drugi te dele sestavljajo, uprava pa planira. In končno smo izdelali vse, kar je potrebno za uro. Toda predmet, ki smo ga dobili, ura skoraj ni podobna. Zunanji videz bi še nekako bil, toda »motorčke« škriplje.

Zapravili smo denar, se morali zaradi tega zagovarjati in bili tudi sojeni.

Tudi gradnjo si lahko mislimo kot nekakšno podjetje. Ker pa bi

za gradnjo poslopja (8 x 4,5 m), v katerem bo imel prostor za garažo, drvarnico in pralnico. Novi objekt bi moral biti brez kleti. Dobil je že tudi dovoljenje o zazidljivosti parcele in tudi komisija, je že točno odmerila prostor, kjer bo lahko zrastle nov objekt. Zato je zaprosil še za gradbeno dovoljenje.

Omenimo naj še, da mojster iz Čirč svojih sosedov sploh ni vprašal za njihova mnenja o morebitnih motnjah, ki bi jim jih lahko povzročil novi objekt. Ko je bila komisija na ogledu zemljišča se je izgovoril, da sosedov ni doma. Zato je komisija odločila, da mora graditi novo poslopje štiri metre proč od sosedov.

gradbeni organi spregledali, vendar pa so zahtevali, da mora biti gramoznica vsaj en meter od sosedov.

Toda mojster je vztrajno nadaljeval. Gradbeno dovoljenje je že

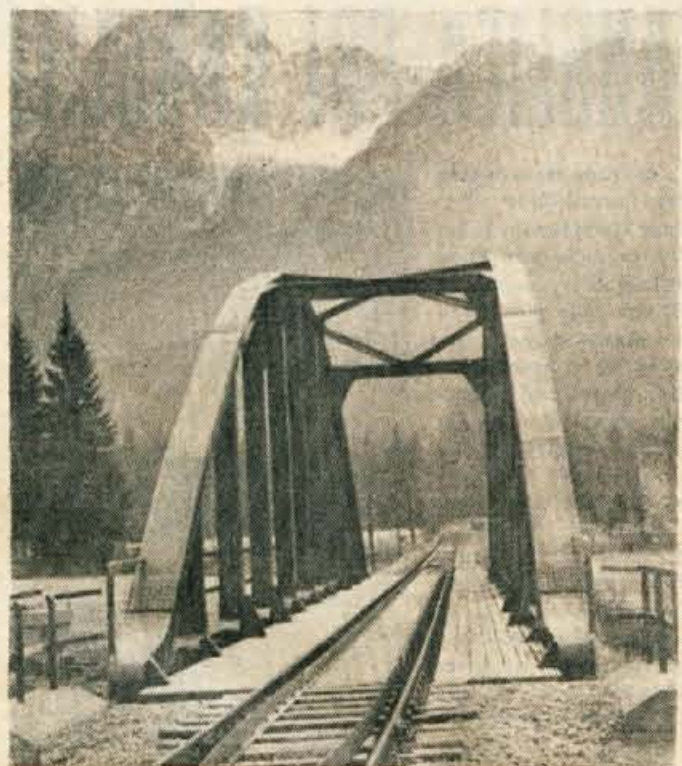


Brez gradbenega dovoljenja je na nezazidljivem okolišju na podjetjem TIO v Lescah zrastle prijeten dom. Ali bo dom ostal prijeten ali ne, še ni moč reči!

dobil. Zabetoniral je kletne stene in v teh stenah je sosed opazil okna. Skratka nastala je že klet, ki bi je po načrtih ne smelo biti. Spet ga je obiskala gradbena inšpekcija. Mojster je sprva še poskušal lagati, da dela gramoznico, končno pa je izbruhnil. Vse moč goče besede so letale iz njegovih ust in tudi: »Kaj delam, nobenega nič ne briga. Gradil bom po svoje, pa četudi me bo stalo hišo!«

Gradnjo je nadaljeval proti predpisom gradbenega dovoljenja. In...

Okrajni sodnik za prekrške ga je kaznoval s 40.000 dinarji kazni zato, ker je začel z gradnjo brez dovoljenja, s 50.000 dinarji zato, ker je klubovaje gradil v nasprotju z dovoljenjem; mu naložil 15 dni zapora, ker je nadaljeval z gradnjo tudi potem, ko mu je gradbena inšpekcija prepovedala nadaljnjo gradnjo; 1.500 dinarjev kazni pa je moral plačati še za to, ker je brez vednosti notranje uprave razstreljeval ko je izkopaval. Skupaj torej 91.500 dinarjev in 15 dni zapora. (Postopek še ni končan.)



Če bo most v Gozd-Martuljku odpovedal, bo škodo trpel graditelj. Če pa bi mostu ne bilo, kdo bi moral vrniti povzročeno škodo?

v tem, ker so bile do pred kratkim kazni za takšne prekrške preveč mile. Najvišja kazen je bila le 10 tisoč dinarjev. Kazni so v zadnjem času precej povečali, in sicer od 10.000 do pol milijona dinarjev. Pred kratkim je bil v Ljubljani celo primer, ko je padla odločitev, da mora lastnik novo divjo gradnjo, nov objekt, porušiti! Ta primer pa bo prav gotovo marsikoga izučil.

TUDI NEDOSLEDNOST KRIVA DIVJIH GRADENJ

Prah, ki se je dvignil okrog novogradnje v Lescah, kjer si je postavil enonadstropno hišo delavec jeseniške železarnice, se še ni povsem polegel. Graditelju je bil odobren načrt za gradnjo hiše dvokapnice, kakršno urbanistični načrt za okoliš proti letališču pred-

videva. Toda graditelj si je zaželel štirikapnico, na kar so ustmeno nekateri gradbeni organi tudi privolili, gradbena inšpekcija v Radovljici pa na to ni pristala. Kljub temu je zrastle hiša štirikapnica. Graditelj je bil zaradi tega denarno kaznovan, čeprav so pred tem na istem območju tudi že zrastle tri štirikapnice brez kazni, s privoljenjem.

Enaki kriteriji bi morali biti za vse. Dovoljenja in kazni za vse enaki!

NEAZURNOST

Pred približno pol leta je bila v Gozd-Martuljku otvoritev novega železniškega mostu, ki ga je gradila Železnica-transport Ljubljana. Most je bil zgrajen brez gradbenega dovoljenja in skoraj malce smešno je slišati, da gradbenega dovoljenja še danes ni! — Kdo bo odgovarjal, če most slučajno odpove? Razumljivo, tisti, ki ga je zgradil. Kdo pa bi odgovarjal za povzročeno škodo, ki bi nastala, če mostu še do danes ne bi bilo? Skoraj smo lahko prepričani, da gradbeni organi ne. Skratka, lahko bi trdili, da je to klasičen primer počasnosti gradbenih organov. Predstavljamo pa si lahko, če za tako nujne primere ni moč pravočasno zagotoviti gradbenih dovoljenj, da je še vrsta divjih gradenj, četudi manjših, ki jih ni moč odlašati.

Graditi moramo! Divje graditi pa ne smemo in nam tudi ni potrebno! Vskladati je treba le predpise, potrebe in urbanistične načrte. Čeprav bi lahko našli še vrsto primerov, bi bili krivci divjih gradenj več ali manj isti. Zadoščenje ti stega, ki gradi, pa bo prav gotovo večje, če bo pri tem zadostil vsem predpisom. Olajšati je treba le postopek in zagotoviti, da bo pravočasno dobil gradbeno in ostala potrebna dovoljenja.

Bogdan Fajon



V Hlebcah pri Begunjah je kmet začel z gradnjo gospodarskega poslopja brez dovoljenja. Kakšen bo konec »afere«? Sodnik za prekrške se ni odločil.

bilo to podjetje preveč obširno, smo ga že razdelili v manjše oddelke — gradnjo po komunah. — Le-te imajo svoje referente za gradnjo (vsaj morale bi jih imeti), gradbene inšpekcije, urbanistične načrte in vse potrebno, kljub temu pa so še vedno pogosti pojavi divjih gradenj. Kdo je kriv temu? Predvsem tisti, ki ne upoštevajo predpisov in gradijo brez gradbenih dovoljenj in tudi tisti, ki bi morali gradbeno dovoljenje zagotoviti pravočasno!

»KAJ VAS BRIGA, ČE GRADIM NA SVOJEM«

Tovarniški mojster iz Čirč pri Kranju, je že imel potrjen načrt

Mojster ni čakal gradbenega dovoljenja in je takoj začel, čeprav mu je bilo šele rečeno, da lahko pripravi le gradbeni material.

Začel je kopati, toda le 30 cm proč od sosedov! Zato se je le-ta takoj pritožil gradbeni inšpekciji. Mojster se je zagovarjal — ograjo bom postavil. — Tudi tega bi ne smel brez dovoljenja.

In s kopanjem je nadaljeval. Precej široko površino ruš je že odmetal in tudi nekaj zemlje. Sosed se je spet pritožil. Zagovor mojstra je bil: pot si delam. In nadaljeval je. Izkopal je že precej globoko in široko. Spet se je moral zagovarjati — premisli sem si, gramoznico delam. Tudi to so mu



Sele četrta štirikapnica je dvignila prah v Lescah. Kako to, da ga prejše tri niso?

VIHAR POD TRIGLAVOM Piše Peter Struna — Riše Milan Batista Izkopljite puške!



9

V skupinah so odšli v dolino. Občutek, da jih je veliko in da so močni, je možem dajal poguma. Kljub temu, da so mnogi že vso noč brodirali po globokem snegu, ki se je ponekod vdiral do pasu, so bili veseli, in da so se glasno šaljili. Zlasti samozavestni so bili tisti, ki so bili oboroženi s pravimi vojaškimi puškami; kajti prenekateri je nosil le sekuro ali cepin.



10

Tudi Nomenj — kamor je bil namenjen tisto noč formirani Prešernov bataljon — ni spal. Od časa do časa se je skozi vežna vrata izmuznila temna senca in izgubila med hišami. Medtem ko se je bataljon spuščal po pobočjih, so pri nomenjskem mostu pele žage. Nedaleč od mostu pa so preko ceste podelale velike smreke, ki so jih spodbile sekire nomenjskih upornikov.



11

Vse je bilo videti dobro pripravljeno in partizani so bili prepričani, da vstaja ne more spodleteti. Ampak Bohinjčan Tomaž Godec, ki je povedal Nomenjčanom, da se bodo isti večer dvignili tudi v bohinj-skem kotu, ni vedel, da je prav ta večer Pristavčev Rajko iz Kranja s sanmi dirjal od vasi do vasi in sporočal upornikom, da vstaje ne bo in da se naj razidejo.



12

Še nečesa niso vedeli možje, ki so se razporejali v strmini nad Nomenjem: da so izdani. Ta čas, ko se je bataljon zbiral na Koprivniku, se je izdajalski koprivniški kovač po bližnjicah spustil v dolino in izdal Nemcem načrte upornikov, ki so hoteli dati pri Nomenju znak za vstajo v vsej zgornji polovici Gorenjske. Nemci so se pripravili, da jih sprejmejo...

gorenjski obveščevalec

MALI OGLASI

Prodaj 12 tednov brejo svinja, 2 prašiča 25 kg težka. Cerkije 54. 2078

Zaradi starosti in boleznih sem primoran prenehati s svojo obrtjo. Vsem, ki so mi v dobi 40-letnega poslovanja zaupali svoja naročila se iskreno zahvaljujem. Stranke, ki imajo pri meni še izdelke prosim, da jih do konca leta dvignejo, ker potem ne jamčim več zanje. Lera Franc, knjigovez, Radovljica. 2110

Prodaj svinjo brejo 14 tednov. Benčina Marija, Ljubljanska 35, Kranj. 2111

Avto Fiat, lesena karoserija, štirisedezni, oziroma uporabljiv kot dostavni, ekonomičen, primeren za obrtnika — ugodno prodaj. Ogljed od 16. ure dalje. — Kranj, Gosposvetska 6. 2112

Kupim prašiča okoli 180 kg težkega. Naslov v oglj. odd. 2113

Starejša vzgojiteljica išče sobo. Plačam dobro. Sem solidna brez obiskov. Naslov v oglj. odd. 2114

Službo dobila tako dva delavca za dela poslovalnice Kurivo na Jesenicah. Osebnostne ponudbe sprejema trg. podjetje »Mineral« Jesenice. 2115

Kuhinjsko pomočnico sprejme takoj »Stari Mayr«, Kranj. 2116

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

PONEDELJEK, 8. DECEMBRA

8.05 Popularne melodije iz orkestralne glasbe

9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja

9.40 Japonski napevi z orkestrom Werner Müller

11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Andre Demaison: Levinja Ura

11.35 Od melodije do melodije

12.15 Kmetijski nasveti — ing. Erik Eiselt: Izkušnje pri pitanju telet

12.25 Domače viže

15.40 Listi iz domače književnosti — Lojze Kovačič: Oče

16.00 V svetu opernih melodij

17.10 Popevka tega tedna

17.15 Srečno vožnjo! (šoferjem na pot)

18.15 Črnogorske narodne pesmi

18.30 Športni tednik

20.00 Revija zabavne glasbe

TOREK, 9. DECEMBRA

8.05 Havajski zvoki

8.20 Zborovske skladbe Emila Adamiča

8.40 Potopisi in spomini — Izidor Cankar: Obisk pri Ivanu Cankarju

9.00 Pojo solisti zagrebške opere

10.45 Za dom in žene

11.30 Oddaja za otroke: a) James Krüss: Šepavi Jonathan; b) Otroške pesmi slovenskih skladateljev

12.15 Kmečka univerza — Ing. Franc Potočnik: Pridelovanje semen ter trgovina s semenjem

13.30 Slovenske narodne pesmi

14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike

15.40 Humoreska tega tedna — Georges Courteline: Gospodje pisarji

18.00 Družinski pogovori

18.45 Domače aktualnosti

20.00 Plesni orkester Radia Ljubljana pred mikrofonom in pred publiko

SREDA, 10. DECEMBRA

8.05 Odločki iz jugoslovanskih oper

9.00 Jezikovni pogovori

9.40 5 minut za novo pesmico — Ciril Pregelj: Polček in junaki

9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe

10.30 Blaž Arnič: Simfonija dela

11.20 Pavel Šivic: Uganke: Mnogična pesem

11.35 Radijska šola za višjo stopnjo — Ivan Cankar: Iz moje samotne grenke mladosti.

12.15 Kmetijski nasveti — Cirila Bambič: Šolske kuhinje

12.25 15 minut s triom Slavka Avsenika

13.30 Iz solistične glasbe velikih mojstrov Beethovna, Brahmsa in Bartoka

OBJAVE

OBVESTILO

Obveščamo vse člane AMD Kranj, katerim veljavnost amaterskega voznškega dovoljenja poteče 31. decembra 1958, da jih oddajo v podaljšanje v društveni pisarni vsak dan (razen sobote) od 10. do 12. ure in od 16. do 19. ure. — AMD Kranj.

KINO

»RADIO«. JESENICE: 10. decembra amer. barv. film »LETNA DOBA«. 11. in 12. decembra ameriški barvni cinem. film »JE PROSTOR SE ZA ENEGA«. Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri.

»PLAVŽ«. JESENICE: 11. in 12. decembra češki barvni film »DOBRI VOJAK ŠVEJK«. II. del. — Predstave ob 18. in 20. uri.

»ZIROVNICA: 10. decembra nemški film »POT V BAMSODORF« in ameriški barvni cinem. film »JE PROSTOR SE ZA ENEGA«. Predstava ob 20. uri.

»DOVJE - MOJSTRANA: 10. decembra češki barvni film »DOBRI VOJAK ŠVEJK«. II. del. — Predstava ob 19. uri.

»BLED: 8. in 9. decembra francoski film »ULICA SANJ«. 10. in 11. decembra amer. film »LOV NA VOHUNE«. — Predstave vsak dan ob 17. in 20. uri.

14.50 Šegava klaviatura

17.10 Sestanek ob petih

18.00 Kulturna kronika

18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih

21.40 Ottorino Respighi: Stari plesi in napevi za lutnjo, suite

ČETRTEK, 11. DECEMBRA

8.40 Potopisi in spomini — Lojze Kraigher: Cankarjevi zadnji dnevi

9.45 Poje Natalino Otto

10.10 Poslušajmo Kmečko godbo

11.30 Oddaja za otroke: a) Jou Agirbiceani: Prva pot; b) Od pesmice do pesmice

12.00 Igra instrumentalni kvartet »Škrjanček«

12.15 Kmečka univerza — Dr. Albin Sedej: Goveja tuberkuloza v Sloveniji

12.25 Arije in dvospevi iz oper

14.15 Turistična oddaja

16.00 Za vsakogar nekaj v zabavnih glasbi

18.00 Četrtrkova reportaža

18.15 Od popevke do popevke

22.15 Po svetu jazza

PETEK, 12. DECEMBRA

9.45 Veseli godci igrajo

10.10 Tri arije iz opere »Evgenij Onegin« P. I. Čajkovskega

11.00 Za dom in žene

11.30 Pol ure z našimi solisti.

12.15 Kmetijski nasveti — Franc Cimerman: Čuvajmo in izboljšajmo čebeljo pašo

12.45 Pet pevcev — pet popevk

14.35 Domači vokalni solisti in ansambli

14.45 Radijski fotografski tečaj

16.00 Petkovo glasbeno popoldne

17.25 Moderni ritmi

18.30 Iz naših kolektivov

20.00 Lepe melodije

20.15 Tedenski zunanje-politični pregled

20.30 Mojstrska dela koncertne literature

21.15 Oddaja o morju in pomorščakih

23.10 Plesna glasba

SOBOTA, 13. DECEMBRA

8.05 »Mladina poje«

9.30 Pozdrav iz Berna

10.10 Iz opernega sveta

11.20 S popevkami po svetu

11.45 Pionirski tednik

12.15 Kmečka univerza - Dr. Franc Janežič: Pomen napovedovalne službe v varstvu rastlin

12.40 Domači napevi izpod zelenege Pohorja

14.15 Športna reportaža — Marjan Keršič: Sence mrtvih nad gorami — I.

15.40 S knjižnega trga

16.00 Slovenska pesem od romantične do danes — VIII. oddaja — Torko Prelovec

16.30 Popevke se vrstijo

17.40 Spanija v pesmi in plesu

18.00 Jezikovni pogovori

18.45 Okno v svet: Meja med Arabci in Izraelci

20.00 Pokaži, kaj znaš (Prenos javne oddaje)

21.00 Zabavni zvoki

22.15 Oddaja za naše izseljence

RADOVLJICA: 9. decembra ob 20. uri in 10. decembra ob 17.30 in 20. uri francoski film »NA SMRT OBDOJENI JE POBEGNIL«. 11. in 12. decembra ob 20. uri amer. barvni vstavision film »UMETNIKI IN MODELI«.

DUPLICA PRI KAMNIKU: 10. in 11. decembra amer. barv. film »RAPSODIJA«. Predstave vsak dan ob 19. uri.

GLEDALIŠČE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Torek, 9. decembra ob 16. in 20. uri — izven »FANTJE NA VASI« — Partizanske in narodne pesmi.

Sreda, 10. decembra ob 20. uri — izven Ostrovske »GOZD«. — Uprizori DPD »Svoboda - center«.

Petek, 12. decembra ob 15.30 in 20. uri — izven Cankar: »ZA NARODOV BLAGOR«. — Uprizori Drama SNG Ljubljana v počastitev 40. obletnice pisateljeve smrti.

Nedelja, 14. decembra ob 16. uri — izven in za podeželje — Ostrovske: »GOZD«. Uprizori DPD »Svoboda - center«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V KRANJU

Poročili so se: Pavel Prestor, finomehanik in Alma - Nada Škerjanc, šivilja; Vladimir Galzinja, uslužbenec in Dragica Mlinar, gospodinja; Branko Varjačič, železokrivc in Marija Lomšek, delavka; Stanislav Pipan, kovinostругar in Terezija Iljaž, strugarica.

SPOTIŠPOTI

Jesenski prvaki Gorenjske iz Loke

17 točk za Ločane

Prvi del nogometnega prvenstva Gorenjske nogometne podzveze za leto 1958-59 je končan. Jesenski prvak je enajstorka »Partizana« iz Škofje Loke. Verjetno ni nihče pričakoval tolikšnega presenečenja. Če pa si približe ogledamo delo nogometne sekcije, uspeh loških nogometašev za gorenjske razmere ni presenečenje. Z dobro pripravljenim programom in njegovim uresničenjem je bilo moč

doseči takšen uspeh. Nogometaši so redno trenirali; pri delu jim je pomagal marljivo trener Bertonec. Prav gotovo pa moramo uspeh pripisovati dejstvu, da so med nogometaši (pionirji, mladinci in člani) le domačini iz mesta in bližnje okolice. »Partizani« iz Loke tekmuje v gorenjski ligi v vseh treh skupinah. Prijavil je celo B moštvo članov, ker ima dovolj igralcev, na žalost pa zaradi

Letna skupščina nogometnih sodnikov

Kranj, 7. decembra

Sinoči je imel zbor nogometnih sodnikov pri GNP 11. letno skupščino, ki se jo je poleg številnih gorenjskih nogometnih sodnikov udeležil tudi zastopnik ZNSS, mednarodni sodnik Erlih iz Ljubljane. Danes je na Gorenjskem 23 sodnikov, od teh kar 9 za sojenje tekem v republiški ligi. Letos je bil organiziran tečaj za nove sodnike, ki so se ga udeležili štiri mladi kandidati. Izpit so vsi uspešno opravili, vendar sedanje število nogometnih sodnikov še ne zadošča, zato bo v januarju prihodnjega leta spet organiziran podoben tečaj. Pred pričetkom spomladanske sezone pa bodo imeli vsi sodniki dva do tri dnevni seminar, na katerem se bodo z obdelavo pravil bolje pripravili na sojenje tekem. Na skupščini so mladi predlagali, naj se uvede tudi na Gorenjskem, tako kot v SCL, kontrola sojenja, vendar ne za ocenjevanje, marveč zato, da se na skupnih sestankih vsakih 14 dni pogovore o sojenju vsakega posameznega sodnika in da bi opozarjali na napake. To bi koristilo zlasti mlajšim, ki še nimajo izkušenj. Zaradi slabega sojenja jim je včasih izrečena kazen, nihče pa jim ne pove, v čem so grešili. Sodniki imajo težave tudi z igralci, ki niti dobro ne poznajo pravil nogometne igre, razen tega pa se vedejo tudi skrajno nedisciplinirano. Samo v jesenskem delu tekmovalja v GNP je bilo izrečenih kazni skupno 76 mesecev prepovedi igranja. Podzveza je sicer poslala vsem klubom strokovno literaturo, ki naj bi jo predelali skupaj z igralci in celo sodniki, ki naj bi jim predavali, toda klubi za to niso pokazali pobenega zanimanja. V začetku prihodnjega leta bo sodniška organizacija sklicala sestanek vseh predsednikov in sekretarjev nogometnih klubov, na katerem se bodo pogovorili o disciplini igralcev in o neredih na igriščih. Ob koncu so gorenjski nogometni sodniki sklenili, da bodo imeli redne treninge, da si pridobijo čez zimo potrebno kondicijo za dobro vodenje nogometnih tekem. I. S.



Jesenski prvaki Gorenjske so Ločane

Vsak ponedeljek in petek v »GLASU GORENJSKE« najnovejši dogodki v besedi in sliki

1. VODJE KOMERCIALNE 2. ING. KEMIJE

Pogoji: 1. ekonomska fakulteta s 3-letno prakso, popolna ali srednja strokovna šola s 5-letno prakso, ali nepopolna srednja šola z 10-letno prakso v tekstilni stroki.

2. inženir kemije s prakso v tekstilni stroki. — Plača po tarifnem pravilniku, nastop službe po dogovoru. Pismene ponudbe poslati do 31. decembra 1958 na gornji naslov.

ODLOK

o razpisu natečaja za dolgoročno posojila iz občinskega investicijskega sklada za leto 1959.

I. Komunalna banka Kranj, podružnica Jesenice razpisuje natečaj za posojila namenjena gospodarskim organizacijam obrtne, trgovske, gostinske, gradbene dejavnosti, kmetijstva in obrti ter za finančne samostojne zavode, za naslednje investicije:

1. za novogradnje, adaptacije in razširitev,
 2. za nabavo opreme.
- II. Na natečaju lahko sodelujejo gospodarske organizacije obrtne, trgovske, gostinske, gradbene dejavnosti, kmetijstva in obrti ter finančno samostojni zavodi s področja ObLO Jesenice.
- III. Gospodarske organizacije, ki se udeležijo natečaja, morajo vložiti pri Komunalni banki Jesenice prošnjo na predpisanem obrazcu.
- Prosilec mora obenem s prošnjo predložiti potrjen investicijski elaborat, s katerim poleg drugega dokazuje:
1. da bo s posojilom in s sredstvi, ki jih bo prispeval k investicijskim stroškom zagotovljena dovršitev objekta, za katerega išče posojilo;
 2. da se bo iz dohodkov, ki se pričakujejo iz investicij vrnilo posojilo in plačala obresti.
- Istovčasno je treba predložiti:
- a) dokaz o zagotovljenih sredstvih za garancijski znesek in za prispevek k investicijskim stroškom ter dokaz, da je podjetje kreditno sposobno,
 - b) sklep delavskega sveta o višini zadolžitve, ponujeni obrestni meri, o plačilnem roku in določitvi podpisnikov, ki razpolagajo s posojilom.
- IV. Na natečaju so prvenstveno upoštevati tisti investitorji, ki izpolnjujejo pogoje pod I. in II. in, ki poleg tega ponudijo ugodnejšo obrestno mero in krajši rok za dovršitev investicije, krajši odplačilni rok, večjo rentabilnost ter večjo udeležbo lastnih sredstev.
- V. Na natečaju so upoštevani predvsem tisti investitorji, ki poleg gornjih pogojev zagotovijo še:
1. izpolnitev družbenega plana za leto 1959,
 2. povečajo proizvodnjo artiklov za široko potrošnjo potom modernizacije obstoječih kapacitet oz. prizvodnjo, ki bo ugodno vplivala na plačilno bilanco (povečanje izvoza in zmanjšanje uvoza).
- VI. Najnižja obrestna mera je 2%, najdaljši rok vračanja 10 let.
- VII. Posojilo se lahko črpa 1 leto po odobritvi.
- VIII. Pri posojiljemalcih, ki niso kreditno sposobni je obvezna garancija politično-teritorialne enote.
- IX. Rok za vlaganje prošnje za natečaj je 31. januar 1959.

pomanjkanja denarnih sredstev drugo moštvo ni moglo tekmovali.

Tako kot člani, so bili tudi pionirji v svoji skupini najuspešnejši. Osvojili so enajst od dvanajst možnih točk. Edino srečanje s pionirji Triglava iz Kranja so igrali neodločeno. Slabše rezultate so dosegli mladinci, in to predvsem zaradi tega, ker v moštvo igrajo lanski pionirji in se s fizično močnejšim nasprotnikom ne morejo vsaj enakovredno boriti. Člani so v prvem delu tekmovalja premagali Triglav B z 9:0, Bratstvo 11:0, Planiko 3:2, Jesenice B 4:0, Tržič 2:1, Bled 7:1, Bohinj 22:0, Prešerna 7:1, z Mladostjo pa so igrali neodločeno 4:4. Rezultati, ki smo jih našli, so vsekakor odraz smotrnega dela nogometne sekcije.

Uspeh, ki so ga dosegli loški nogometaši, je toliko večji, ker sekcija nima zadostnih denarnih sredstev. Zato gre zasluga predvsem vodstvu, ki je s svojo iznajdljivostjo uspelo predvideni program uresničiti. Bati pa se je, da vodstvo sekcije ne bo v prihodnje več zmoglo tako naporega dela, zato bo na obnem zboru nogometne sekcije potrebno zagotoviti nove delovne člane.

ROK NA LEDU

SE TRI TEKME POD MEŽAKLJO

Jesenice, 7. decembra

Po mednarodni tekmi, ki je bila v četrtek, so sledila sinoči še tri mednarodna prijateljska srečanja. Sinoči sta se pomerila prvak Jugoslavije in Avstrije — Jesenice: Innsbruck. Čeprav je bila igra v prvih minutah enakovredna, so gostje kmalu pokazali in uveljavili svoje znanje ter s precejšnjo premočjo na ledeni plošči in predvsem po zaslugi Kanadčana Schöleya zmagali z rezultatom 8:2 (2:0, 3:2, 3:0). Igra je bila dokaj lepa in dinamična. Okoli 3000 gledalcev je bilo z igro nadvse zadovoljno. Srečanje sta dobro vodila sodnika Lombard in Kaltenekar. — Edina dva zadetka za domače pa sta dosegla mladince Smolej in Tišlar.

Pred več kot tisoč gledalci pa so danes popoldne najprej Jesenice C premagale KAC B (Avstrija) s 3:2 (1:1, 0:0, 2:1), nato pa Jesenice B Weitz (Avstr.) s 3:1 (2:1, 0:0, 1:0).

ZAHVALA

Ob smrti ljubega moža in dobrega očka

ALOJZIJA JOCIFA

se najtopleje zahvaljujemo za skrb in pomoč kolektivu »Gorenjskega tiskar« in Socialistični zvezi delovnega ljudstva. Iskrena zahvala tudi vsem darovalcem vancev in tistim, ki so ga spremenili na njegovi zadnji poti.

DRUZINA JOCIF

MLADOST OSVOJILA POKAL

Bled, 7. decembra

Na Bledu je bil danes rokometni turnir v počastitev Dneva JLA. Na turnirju, ki ga je priredil Planinac z Bleda, je zmagala kranjska Mladost, ki je v finalu premagala Storičič (Golnik) s 23:7 (10:3).

S. L.

ŠTIRI SREČANJA — 2:2

V tork popoldne sta se na Jesenicah že četrte srečali, tudi tokrat v počastitev Praznika republike, šahovski reprezentanci Kranja in Jesenic. V četrtem dvoboju na 35 deskah, je kranjskim šahistom uspelo odločiti dvoboj s tesnim rezultatom v svojo korist, osvojiti prehodni pokal OO SZDL Kranj in izenačiti dosedanje stanje dvobojev na 2:2. Čeprav so Kranjčani na prvih desetih deskah občutno zgubili s 6:5:3:5, so na ostalih deskah nabrali toliko točk, da je bil končen rezultat 18:17 v njihovo korist. FaBo

ZA DECEMBER PRVAKA BUKOVAC IN ČOPIČ

V četrtek, 4. decembra je bil v prostorih SD Kranj redni mesečni brzoturnir za december. Udeležba tokrat ni bila tako številna kakor prejšnje mesece. V finalu sta si prvo mesto razdelila prvokotnik Bukovac in Čopič s 4,5 točke, slede jima: Misjak, Koren in Grill 2 in Čopič brez točke. rr

Šahovsko društvo v Radovljici je v počastitev Praznika republike priredilo grupni šahovski brzoturnir, kjer je zmagala 4-članska ekipa iz Begunj s 25 točkami in s tem osvojila prehodni pokal občine.

Stare ure Bliža se nova ledena doba

V Prešernovi hiši v Kranju te dni razstavljajo zbirko ur iz depojev Mestnega muzeja. To so stare, na vse mogoče načine oblikovane ure, vse iz okolice Kranja. Med njimi so take na visokih podstavkih, potem ure s posebnim mehanizmom, nekakšni primitivni gramofoni, s celo zbirko »plošč«, ki nam pričarajo najrazličnejšo glasbo, če jih navijemo, pa »kukavice«, ki še danes krasijo marsikatero kmečko hišo na Gorenjskem lld.



Dve dragoceni uri. Na levi ura s stebrički iz alabastra (iz srede 19. stoletja), na desni klasična ura iz prve polovice 19. stoletja



Stoječa ura s konjenikom iz Kranja (iz srede 19. stoletja)

Pozor! Nevarnost!

V letošnjem letu je bilo na Gorenjskem najdenih in uničenih 210 granat, min in ostalih neeksploziranih sredstev, ki so ostala še iz druge svetovne vojne. V primerjavi z letom 1957 je bilo letos uničenih 100% več neeksploziranih sredstev. Z njimi se je letos ena oseba smrtno ponesrečila, ena pa težje poškodovana. V primeru z lanskim letom so se nesreče zmanjšale za 50%. Do nesreče pride zato, ker otroci najdene neeksplozirane municije ne oddajo ali ne prijavijo, temveč se z njo igrajo. Preventivne ukrepe, ki so se letos že znatno zboljšali, bo treba še poostri. Se vedno se primeri, da ljudje med starim železom najdejo tudi granate, ki jih sami razstavljajo ali prodajajo. — Najdena neeksplozirana sredstva je torej treba takoj oddati na postajo Ljudske milice, še bolje pa je milico o njih samo obvestiti. Tudi občinski ljudski odbori bi morali prebivalstvo opozorjati na to, kako se ravna z neeksploziranim razstrelivom.

PRED NEKAJ LETI STA AMERIŠKA ZNANSTVENIKA, GEOFIK MAURICE EWING IN GEOLOG-METEOROLOG WILLIAM DONN, ZAČELA RAZISKOVATI VELIKO IN SE NEREŠENO VPRAŠANJE ZGODOVINE ZEMLJE, KAJ JE IZZVALO POJAV LEDENIH DOB? ZNANO JE NAMREČ, DA JE NAŠ PLANET V ZADNJEM MILIJONU LET DOŽIVEL ZE ŠTIRI LEDENE DOBE. PO MIŠLJENJU TEH DVEH ZNANSTVENIKOV ZEMLJA PONOVO PREHAJA V LEDENO DOBO, KATERA PREDSTAVLJA KULMINACIJO PROCESA, KI SE JE ZAČEL ODVIJATI V SEVERNEM LEDENEM OCEANU IN V MORJIH OKOLI NJEGA.

LEDENIKI, KI DANES MIRUJEJO V ARKTIKI, SO NEKOČ POKRIVALI SKORAJ POLOVICO SEVERNE AMERIKE, VSO ANGLIJO IN VELIKE DELE FRANCIJE IN NEMČIJE. TA LEDENA SKORJA, DEBELA NA MNOGIH MESTIH PREKO 3000 METROV, JE PRI SPUSČANJU K MORJEM NOSILA S SEBOJ MILIJARDE TON KAMENJA IN ZEMLJE, UNIČEVALA JE PRAZGODOVINSKE GOZDOVE IN ZBRISALA Z ZEMLJE PRENEKATERE VRSTE ŽIVALI.

Na Arktiki je danes premrzlo, da bi nastajali ali »rasli« ledeniki. V zadnjih deset tisoč letih tu namreč sploh ni snežilo. Kaj je torej povzročilo, da so ledeniki s tega področja že štirikrat v zemeljski zgodovini začeli »potovati« proti jugu, medtem ko je pred pričetkom ledenih dob bilo po vsej Zemlji samo umerjeno podneblje?

Na raziskovanje tega problema je zgoraj omenjena znanstvenika napotilo odkritje ostre meje med različnimi sedimenti slojev na dnu Oceana. Zgornja plast, ki pokriva morsko dno, je sestavljena iz ostankov lupinic drobnih živali, ki so živele v topli vodi, spodnja siva plast pa je sestavljena iz lupinic podobnih živali, le s to razliko, da so te živele samo v mrzli vodi.

Z raziskovanjem radioaktivnega oglja iz teh plasti so ugotovili, da je do toplotne spremembe prišlo pred enajst tisoč leti. Pojavilo pa se je vprašanje, v čem sestoji ta sprememba, ki je privedla do hitrega segrevanja Oceana. Edine možne spremembe, do katerih lahko pride na neki večji vodni površini, so nastajanje ali topljenje ledu. Vendar oceani ne zamrznejo, razen relativno majhnega Severnega ledenega morja, ki je skoraj v celoti obkrojen s kopno zemljo.

Znanstvenika Ewing in Donn sta mnenja, da je Severni ledeni ocean postal toplejši zato, ker je prišlo do svobodnejšega pretakanja vode med njim in Atlantskim oceanom, pri čemer se je voda v Atlantiku hladila. S predpostavko, da je Severni ledeni ocean bil odprto morje, ogrevano z vodo iz Atlantika, bi on postal toplejši od kopne zemlje, ki ga obkroža, njegova voda bi izparevala in padala na okoliško kopno v obliki snega. Sneg, ki bi padal na Grönland in severni del Kanade, bi precej doprinesel k nastajanju in rasti ledenikov. Na podlagi tega sta znanstvenika mnenja, da je Severno ledeno morje bilo v ledenih dobah »odprto« in da je zamrznilo pred enajst tisoč leti, kar je povzročilo nenadno ogrevanje Atlantskega oceana in s tem konec ledeno dobe. Oceani torej regulirajo menjavanje ledenih in medledenih dob. Po tej hipotezi živi človeštvo danes v medledeni dobi.

Severni ledeni ocean je skoraj v celoti obdan s kopnim, razen plitvega kanala med Norveško in Grönlandom in praktično nepomembne Beringove ožine. Če bi

se vode Arktika svobodno mešale z vodami Atlantika, potem Severni ledeni ocean ne bi zamrzoval, ampak bi njegova vlaga sodelovala v nastajanju ledenikov. V teh ledenikih pa bi »se zbralo« toliko vode, da bi se gladina oceanov precej znižala. In res je znano, da je v času, ko je ledena doba dosegla svoj višek, bila gladina morske vode za več kot sto metrov nižja kot je danes. Voda v kanalu med Grönlandom in Norveško ni bila globlja od sto metrov. V nekem trenutku pa bi ledeniki toliko znižali gladino morske vode, da bi bil Severni ledeni ocean popolnoma odrezan od toplejšega Atlantika, in tedaj bi Severno morje pričelo zamrzovati. Izparjevanje vode iz njega bi prenehalo, prav tako sneg, ki je sodeloval pri nastajanju ledenikov, in ledeniki bi se pričeli topiti in vračati vodo oceanom. Gladina morja

bi se toliko zvišala, da bi se voda iz Atlantika spet lahko mešala z vodo iz Severnega morja, s tem pa povzročila topljenje arktične ledene skorje. To pa bi vplivalo na pojav nove ledeno dobe.

Danes na Zemlji obstajajo znaki, da prehajamo v novo ledeno dobo. Letna temperatura na Islandu in Grönlandu je porasla za okoli 5 stopinj Celzija. Zime na severni polobli so postale toplejše, morska gladina pa se je v preteklem stoletju dvignila za približno 30 centimetrov. Vse to dokazuje, da vse več tople vode prodira na sever — pod arktično ledeno skorjo. Če se bo ta proces nadaljeval, ni izključeno, da bo že čez sto let Severno ledeno morje svobodno ledu, vsaj delno. Ko se bo led na Arktiki stopil, bo prenehalo dviganje morske gladine, ker bodo ledeniki spet začeli zbirati vodo. Tedaj se bodo povečale padavine nad pustinskimi predeli, ledeni vetrovi z ledenikov, ki bodo postopoma napredovali proti ekvatorju, pa bodo brili preko Zemljine površine. Končno bo čez nekaj tisoč let Severno Ameriko in Evropo spet pokrivala ledena skorja.

Rojstvo na paši... in ob takem mrazu



»Joj, ali bo živel! Samo, da ne bi poginil!« Tako je tarnala tale ženica iz Podkorena, ko smo jo pred dnevi srečali na cesti. Tekla je proti domu in stiskala k sebi mlado ovco, še vsa mokro. Rodila se je na paši. Ob takem mrazu, kot je prisilnil te dni, je bilo njeno življenje res v nevarnosti. Ženici se je zelo mudilo, komaj jo je naš fotoreporter utegnul slikati. No, upamo, da mladič še živi.

ZANIMIVOSTI

GRAMOFONSKA PLOŠČA ZA USPAVANJE

Neko ameriško podjetje za proizvodnjo gramofonskih plošč je dalo v prodajo ploščo za uspanje, na kateri je posneto žumenje dežja. Ugotovili so namreč, da je ta monoton žum eno najboljših sredstev za uspanje.

NOVA OPERA V KAIRU

V zapadnem predmestju Kaira, v Geziri, bodo v kratkem odprli novo opero. Gradnja bo stala pol milijona egiptovskih funtov. Nova opera bo zamenjala današnjo, ki je v središču Kaira.

NA SVETU JE MILIJON IN POL ZDRAVNIKOV

Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije je na svetu okoli 1,5 milijona zdravnikov. V 85 državah 585 medicinskih fakultet vsako leto izda diplome za 60.000 novih zdravnikov. Samo v Evropi je 237 medicinskih fakultet.

FRANK OWEN:

66

EDDIE CHAPMAN PRIPOVEDUJE

Peljali smo se skozi Berlin do »Metropola«, kjer so pregledali naša potna dovoljenja. Pogled na prestolnico Rajha je bil nepozaben. V sleherni ulici vzdolž Friedrichstrasse je ležalo na kupih razbito kamenje dvanajst do petnajst čevljev visoko. Prav tako je bilo v nekoč ponosni Unter Linden, dalje v Leipzigerstrasse in Mauerstrasse. Pripomniti moram da je bilo to še pred invazijo. Vse to so bile ulice smrti.

Težko si našel hišo ali zgradbo, ki se je izognila bombardiranju. Seveda je moja poklicno radovednost vznemirjalo število blagajn, ki so zgrmele skozi nadstropja ko so popustile deske in so prav gotovo obležale na tleh. Včasih jih je bilo med počrnelimi ruševinami tudi po štiri ali pet. Gledal sem jih poželjivo, pa tudi pomilovalno. Te blagajne so kljubovale štiritonskim bombam, toda Freddie in jaz, navadna vlomilca, bi lahko marsikaj napravila iz njih.

V hotelu smo našli von Grunena, sedečega z nekim kapetanom vojnega letalstva. Ena izmed posledic alarma je bila, da nam niso mogli servirati tople jedi in tako smo se morali zadovoljiti z mrzlo salato, okrepljeno z mesno konservo.

Ko sem stopil v hotel, sem zagledal na zidu lepak. Na njem je bil naslikan zakrčkan moški v površniku in črnem klobuku. Zraven je bil narisan velikanski vprašaj. Stari hotelski portir je stal zraven mene in tako sem ga vprašal, kaj pomeni ta lepak. Z žalostnim nasmekom mi je odgovoril v svojem berlinskem narečju: »To je zadnji Berlinčan, ki skuša ugotoviti ali njegova hiša še stoji.«

Zasmel sem se. Von Grunen mi je potem pojasnil, da je to Goebbelsova najnovejša propagandistična mojstrovina, katere namen je prenehati ljudem neoprezno govorjenje. Slika je prikazovala sovražne vohune, o katerih so doumevali, da so že povsod. V svoji spalnici sem našel nad posteljo velikanski oglaš, ki je svetoval gostom, naj med bombnim napadom ne odpirajo svojih kovčkov. Vsa okna so bila zastrta z debelimi polami trdega papirja.

Šel sem v von Grunenovo spalnico, da bi se potolažil. Berlin je namreč tudi mene potril! Von Grunen se je zabaval z nekim fantom osemindvajsetih let, ki je na svoji uniformi nosil železni križec in znak izvidnika in ki naj bi me, kot se je pokazalo, kasneje prepeljal v Anglijo. Pripovedoval mi je, da je med »bliskovito vojno« večkrat letel nad Londonom z izvidniškim letalom in fotografiral britansko prestolnico. »Dobro je gorelo,« je rekel, potem pa mračno pripomnil: »Toda Berlin gori boljše.« Nad Francijo ga je sestrelil britanski Spitfire in zdaj začasno ni pilotiral.

Von Grunen mi je oprezno sporočil, da so mi namesto načrtov, o katerih smo že razpravljali, namenili neko drugo misljo. Nemška obveščevalna služba je presodila, da so nekatera letalska oporišča v Angliji določena za bombardiranje določenih ciljev v Nemčiji; letala iz Cambridgea so na primer bombardirala Hamburg, tista iz Bedforda pa Berlin. Taisto velja, so rekli Nemci, tudi za Amerikance.

Nemci so hoteli zvedeti natančen »vozni red« slehernega oporišča. Predlagali so, da bi me opremili z navadnim radijskim aparatom, in ko bi bil v Angliji, bi svoje pajdaše naučil ravnanja z njim. Tako bi eden izmed njih odšel na primer v Warboys; ko bi opazil, da se tam zbirajo ameriška letala, bi začel oddajati tri številke šifre. Tako bi nemška obramba lahko vedela, kje ima pričakovati zračni napad. Lahko bi skoncentrirali svoje lovce in protiletalske baterije in obračunali z zavezniškimi napadalci.

Prinesli so radioaparatus. Bil je majhen in namenjen samo oddajam. Imel je tastaturo s številkami od ena do deset, ki so bile vrezane v njej z majhnimi Morsejevimi številkami. Potreben je bil samo priključek na anteno in z zemljo. Radiomehanik mi je razložil mehanizem. Kadar je bil aparat pripravljen za delo, je bilo potrebno samo drseti z medenastim svinčnikom prek Morsejevih števil. Dobljena šifra bi bila preprosta. Močna prisluškovalna postaja na kontinetu bi potem signale sorejela.

Pripravili smo aparat za delo in odšel sem v svojo sobo in lovil signale na sprejemniku; bili so jasni kakor zvon. Aparat je bil izvrsten, saj ni bilo treba znati Morsejeve abecede in tako si lahko poročila zelo hitro odposlal.

Po razgovoru smo odšli na večerjo in zatem še malo posedeli v hallu. V hotelu sem opazil čudno napetost; vsi so bili videti slabe volje in zaskrbljeni. Šel sem spat in sanjal sem o ognju in iznenada se mi je v sanjah zazdelo, da slišim tuljenje gasilnega avtomobila. Zbudil sem se; alarmna sirena je tulila! Bilo je nekaj minut pred polnočjo. Zavruga! Obrnil sem se na drugi bok in skušal spati dalje, zakaj raje sem se izpostavil nevarnostim bombnega napada, kot da bi vstal. Toda s hodnika sem slišal strahotno kričanje.

Oblekel sem jutranjo haljo in pogledal na hodnik. Kopica hotelskega osebja z jeklenimi čeladami na glavah je paradirala po hodniku, tolkla po vratih, zvonila in s palicami udarjala po loncih. In vsi so na vse grlo kričali: »Alarm! Alarm!«

Vse je bilo zaman; temu se nisem mogel upirati. Navlekel sem nekaj obleke na pižamo. V sobo sta prišla von Grunen in Stube in vso našo prtljago smo odnesli v klet. Tudi ženske, vojaki in častniki so delali takisto. V Hallu sem naletel na skupino Japoncev. To so bili nameščenci japonskega veleposlaništva, ki so nosili škafle z zaupnimi papirji v zaklonišče.